

**KLUB ŁĄCZNOŚCI LOK
SP5KCR**

**WARSZAWSKI ODDZIAŁ TERENOWY
POLSKIEGO ZWIĄZKU KRÓTKOFALOWCÓW
II EDYCJA**

**NARODOWE ŚWIĘTO
POWSTAŃ ŚLĄSKICH
1919 – 1920 – 1921**

**REGULAMIN ZAWODÓW
CZĘŚĆ KF PSK63/RTTY/PSK125**

20 czerwca każdego roku

Otwarte Ogólnopolskie Zawody Krótkofalarskie
NARODOWE ŚWIĘTO POWSTAŃ ŚLĄSKICH
1919 – 1920 – 1921

Część KF PSK63/RTTY/PSK125

Do udziału w zawodach zaprasza się wszystkie stacje indywidualne, klubowe.

Organizatorem zawodów jest:

- Klub Łączności LOK SP5KCR
- Warszawski Oddział Terenowy Polskiego Związku Krótkofalowców.

1. Cel zawodów:

Przypomnienie trzech zrywów niepodległościowych z 1919, 1920 i 1921 roku, które sprawiły, że w granice II Rzeczypospolitej trafiła ważna część terenów przemysłowego Górnego Śląska. Jakie były przyczyny? Kim był Wojciech Korfanty? Co to jest cud nad Odrą? Aby poznać odpowiedzi na te pytania zapraszamy do lektury tekstu autorstwa dra hab. Piotra Pałysa z Instytutu Śląskiego.

<https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/iii-powstanie-slaskie-cud-nad-odra/>

2. Termin zawodów stały:

20 czerwca każdego roku.

3. Czas zawodów:

Część KF DIGITAL PSK63 od godziny 17:00 do 17:20 UTC,
Część KF DIGITAL RTTY od godziny 17:20 do 17:40 UTC,
Część KF DIGITAL PSK125 od godziny 17:40 do 17:59 UTC.

4. Pasma i emisje:

KF 3,5 MHz zgodnie z obowiązującym Band Planem.
KF 7 MHz zgodnie z obowiązującym Band Planem.
Emisje PSK63, RTTY PSK125.

Uwaga! Dopuszczalne zapisy emisji w programach logujących:

PS – PSK63,
RY – RTTY,
PO – PSK125.

5. Wywołanie w zawodach:

„TEST SP”.

6. Grupy klasyfikacyjne w zawodach:

Kategoria	Opis Kategorii
MULTI-OP MIXED PS	Stacje z wieloma operatorami z terenu powiatu: będzińskiego, bielskiego, bieruńsko-lędzkiego, cieszyńskiego, częstochowskiego, gliwickiego, kłobuckiego, lublinieckiego, mikołowskiego, myszkowskiego, pszczyńskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego, wodzisławskiego, zawierciańskiego, żywieckiego oraz miasta na prawach powiatów: Katowice, Bielsko-Biała, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie- Zdrój, Jaworzno, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze, Żory.
SINGLE-OP MIXED PG	Stacje z wieloma operatorami z terenu powiatu: będzińskiego, bielskiego, bieruńsko-lędzkiego, cieszyńskiego, częstochowskiego, gliwickiego, kłobuckiego, lublinieckiego, mikołowskiego, myszkowskiego, pszczyńskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego, wodzisławskiego, zawierciańskiego, żywieckiego oraz miasta na prawach powiatów: Katowice, Bielsko-Biała, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie- Zdrój, Jaworzno, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze, Żory.
MULTI-OP MIXED RW	Stacje z wieloma operatorami z terenu Warszawy „RW”
SINGLE-OP MIXED WM	Stacje z jednym operatorem z terenu Warszawy „WM”
MULTI-OP MIXED	Stacje z wieloma operatorami
SINGLE-OP MIXED	Stacje z jednym operatorem
SINGLE-OP JUNIOR MIXED	Pojedynczy operator stacji do 16 roku życia
CHECKLOG	Dzienniki do kontroli

7. Wymiana raportów

Stacje MULTI-OP startujące w kategorii MULTI-OP MIXED PS (Stacje z wieloma operatorami) z terenu powiatu: będzińskiego, bielskiego, bieruńsko-lędzińskiego, cieszyńskiego, częstochowskiego, gliwickiego, kłobuckiego, lublinieckiego, mikołowskiego, myszkowskiego, pszczyńskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego, wodzisławskiego, zawierciańskiego, żywieckiego oraz miasta na prawach powiatów: Katowice, Bielsko-Biała, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze, Żory - „PS” podają grupy kontrolne składające się z RS lub RST kolejnego trzycyfrowego numeru QSO oraz skrótu „PS”:

emisja PSK63 np.: - 599 001PS,
emisja RTTY np.: - 599 001PS,
emisja PSK125 np.: - 599 001PS,

Stacje indywidualne startujące w kategorii SINGLE-OP MIXED PG (Stacje z jednym operatorem) pracujące z terenu powiatu: będzińskiego, bielskiego, bieruńsko-lędzińskiego, cieszyńskiego, częstochowskiego, gliwickiego, kłobuckiego, lublinieckiego, mikołowskiego, myszkowskiego, pszczyńskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego, wodzisławskiego, zawierciańskiego, żywieckiego oraz miasta na prawach powiatów: Katowice, Bielsko-Biała, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze, Żory - „PG”:

emisja PSK63 np.: - 599 001PG,
emisja RTTY np.: - 599 001PG,
emisja PSK125 np.: - 599 001PG,

Stacje MULTI-OP startujące w kategorii MULTI-OP MIXED RW (Stacje z wieloma operatorami) pracujące z terenu miasta Warszawy podają grupy kontrolne składające się z RS lub RST oraz skrótu „WM”:

emisja PSK63 np.: - 599 001RW,
emisja RTTY np.: - 599 001RW,
emisja PSK125 np.: - 599 001RW,

Stacje indywidualne startujące w kategorii SINGLE-OP MIXED WM (Stacje z jednym operatorem) pracujące z terenu miasta Warszawy podają grupy kontrolne składające się z RS lub RST oraz skrótu „WM”:

emisja PSK63 np.: - 599 001WM,
emisja RTTY np.: - 599 001WM,
emisja PSK125 np.: - 599 001WM,

Pozostałe stacje nadawcze MULTI-OP oraz SINGLE-OP startujące w zawodach wymieniają grupy kontrolne składające się z RS lub RST i kolejnego numeru QSO:

emisja PSK63 np.: - 599 001,
emisja RTTY np.: - 599 001,
emisja PSK125 np.: - 599 001,

8. Łączności w zawodach:

Z tą samą radiostacją można nawiązać po jednej łączności PSK63, RTTY oraz PSK125 na każdym paśmie.

Wszystkie radiostacje obowiązują 5 minut QRT przed i po zawodach.

Uwaga! obowiązuje numeracja ciągła.

9. Punktacja

Za każde bezbłędne potwierdzone QSO zalicza się:

- ze stacjami podającymi w grupie kontrolnej „PS”
PSK63 – 30 pkt.,
RTTY – 30 pkt.
PSK125 – 30 pkt.
- ze stacjami podającymi w grupie kontrolnej „PG”
PSK63 – 20 pkt.,
RTTY – 20 pkt.
PSK125 – 20 pkt.
- ze stacjami podającymi w grupie kontrolnej „RW”
PSK63 – 20 pkt.,
RTTY – 20 pkt.
PSK125 – 20 pkt.
- ze stacjami podającymi w grupie kontrolnej „WM”
PSK63 – 10 pkt.,
RTTY – 10 pkt.
PSK125 – 10 pkt.
- z pozostałymi stacjami:
PSK63 – 2 pkt.,
RTTY – 2 pkt.
PSK125 – 2 pkt.

10. Wyniki końcowe

To suma punktów za wszystkie przeprowadzone QSO. Mnożnika nie stosuje się.

11. Łączności nie zalicza się w przypadku:

- nawiązanie łączności przed i po czasie trwania zawodów (obowiązkowe "QRT"),
- braku potwierdzenia w dzienniku korespondenta,
- rozbieżności czasu w dziennikach korespondenta więcej jak 2 minut,
- powtórnej łączności z tą samą stacją (DUPE),
- zniekształceniu znaku korespondenta (CALL),
- zniekształcenie grupy kontrolnej (RPRT),
- braku logu korespondenta,
- niewłaściwa kategoria klasyfikacyjna,

Uwaga! Nadesłane dzienniki pracy jako „CHECKLOG” nie będą uwzględniane w grupach klasyfikacyjnych.

12. Trofea:

- za zajęcie I miejsca w poszczególnych grupach klasyfikacyjnych przyznane będą **DYPLOMY ZWYCIEZCY** (e-DYPLOM).
- stacje biorące udział w zawodach otrzymają dyplom uczestnika (e-DYPLOM).

13. Dzienniki zawodów:

Wszystkie Dzienniki zawodów w postaci elektronicznej wyłącznie jako plik *.cbr (Cabrillo) lub *.log, należy wysłać do organizatora w ciągu 72 godzin po zakończeniu zawodów na adres poczty elektronicznej lacznosc.zgwarszawa@lok.org.pl

W temacie wiadomości e-mail należy podać wyłącznie znak wywoławczy. Plik z dziennikiem powinien być nazwany znakiem stacji, np. sp5abc.cbr lub sp1abc.log.

14. Zawody przeprowadza oraz wyniki ustala:

Opiekę nad przebiegiem zawodów i ich rozliczeniem sprawuje Klub Łączności LOK SP5KCR oraz WOT PZK.

Do logowania łączności przez stacje nadawcze podczas zawodów zaleca się programy pozwalające na wygenerowania plików - *.cbr oraz *.log.

Rozliczenie zawodów nastąpi w ciągu 96 godzin od daty zakończenia zawodów. Rozliczenie i prezentacja wyników dokonana zostanie poprzez strony internetowe www.sp5kcr.eu oraz <https://logsp.pzk.org.pl/?page=contest&id=2059>.

Organizatorzy zawodów

Klub Łączności LOK SP5KCR

Warszawski Oddział Terenowy Polskiego Związku Krótkofalowców

Regulamin obowiązuje od 01.06.2024 r.

„Powstania śląskie 1919-1921. Materiały edukacyjne do wystawy elementarnej IPN” jest dodatkiem edukacyjnym do wystawy elementarnej „Powstania śląskie 1919-1921”, która przedstawia wydarzenia związane z walką o przyłączenie Górnego Śląska do Polski w latach 1919-1922. Wydawnictwo wzbogaca merytorycznie plansze wystawy oraz ułatwia samodzielne zbudowanie lekcji poświęconej tej tematyce. Przeznaczone jest przede wszystkim dla nauczycieli i osób zajmujących się dydaktyką historii.

Moduł edukacyjny: Angelika Blinda

Strefa edukacji: Angelika Blinda, Aleksandra Korol-Chudy, Ryszard Mozgol

Recenzja merytoryczna: dr Mirosław Węcki

Recenzja materiału edukacyjnego: Michał Mastowski

Fotografie i dokumenty ze zbiorów: Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny – oddział Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, Muzeum 2 Korpusu w Józefowie, Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Francuskiej Biblioteki Narodowej, Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Ośrodka Karta, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Grzegorza Grześkowiaka.

Projekt graficzny i skład w oparciu o layout wystaw elementarnych: Aleksandra Korol-Chudy

Druk: Wydawnictwo Dukle, Bytom.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Katowicach

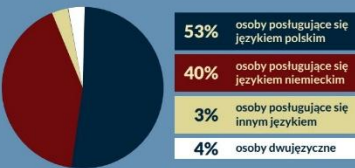
Powstanie Śląskie

GENEZA PRZEBIEG SKUTKI

PRZYNALEŻNOŚĆ POLITYCZNA ŚLĄSKA

STRUKTURA JĘZYKOWA MIESZKAŃCÓW REJENCJI OPOLSKIEJ NA PODSTAWIE SPISU PRZEPROWADZONEGO W 1910 R.

GRANICE OBSZARU PLEBISCYTOWEGO wytyczone na mocy traktatu wersalskiego z 28 czerwca 1919 r.

Wojciech Korfanty
1873-1939
Przywódca polskiego obozu narodowego na Górnym Śląsku

PROWINCJA ŚLĄSK W CESARSTWIE NIEMIECKIM (1871-1914)

GŁÓWNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA POLSKĄ TOŻSAMOŚĆ GÓRNOŚLĄZAKÓW:

- Wyznanie katolickie
- Wpływ polityczny Wielkopolski
- Język polski
- Rosnące poczucie krzywdy na skutek zaostreżenia antypolskiej polityki Niemiec prowadzonej w ramach Kulturkampfu

GENEZA I POWSTANIA ŚLĄSKIEGO

WAŻNIEJSZE CZYNNIKI EKONOMICZNO-SPOŁECZNE:

- Kryzys gospodarczy po I wojnie światowej.
- Strajki i protesty, w których Górnoślązacy domagali się podwyżek płac, większych przydziałów żywności i niezatrudniania żołnierzy Grenzschutzu kosztem polskich robotników.

WAŻNIEJSZE CZYNNIKI POLITYCZNE:

- Niezadowolenie z decyzji konferencji paryskiej o przeprowadzeniu plebiscytu na Górnym Śląsku.
- Represje i aresztowania polskich działaczy.
- Wyprowadzenie 8 stycznia 1919 r. stanu wyjątkowego w rejonie opolskiej.

TEREN OBJĘTY I POWSTANIEM ŚLĄSKIM

PRZYCZYNY NIEPOWODZEŃ:

- Przewaga militarna wroga
- Niemożność oficjalnego wsparcia powstania przez władze RP i wojsko polskie
- Rozproszenie ośrodków decyzyjnych
- Brak planu i koordynacji działań

SKUTKI I POWSTANIA:

- Represje i przymusowa emigracja
- Wzrost zainteresowania sprawą górnośląską na arenie międzynarodowej i w Polsce (np. powołanie Komitetów Obrony Górnego Śląska)
- Wzrost sympatii propolskich na Górnym Śląsku – zwycięstwo w wyborach komunalnych, które było optymistycznym prognostykiem przed planowanym plebiscytem

Głosy oddane na listę polską i niemiecką w wyborach komunalnych z 9 listopada 1919 r.

Dowódca Błękitnej Armii oraz frontu południowo-zachodniego gen. Józef Haller w rozmowie z powstańcami-uchodźcami

Kalendarium I Powstania Śląskiego

1918

- 25/10/ • przemówienie Wojciecha Korfanty w Reichstagu, w którym domagał się przyłączenia części Górnego Śląska do Polski
- 9/11/ • rewolucja w Niemczech
- 11/11/ • podpisanie rozejmu w Compiègne pomiędzy Ententą a Niemcami kończącego I wojnę światową; powstanie niepodległego państwa polskiego

1919

- 11/01/ • powstanie Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska
- 18/01/ • początek konferencji paryskiej
- 22/04/ • pierwsza planowana data wybuchu I powstania śląskiego
- 22/06/ • druga planowana data wybuchu I powstania śląskiego
- 28/06/ • podpisanie traktatu wersalskiego (art. 88 zawierał zapis o przeprowadzeniu plebiscytu na Górnym Śląsku)
- 15/08/ • masakra w kopalni „Mysłowice”

16-17/08/ • wybuch I powstania śląskiego

- 17/08/ • walki w Pszczynie, Tychach, Mikołowie
- 18/08/ • nieudane próby opanowania Katowic, Tarnowskich Gór, Bytomia i Zabrze
- 19/08/ • przejęcie inicjatywy militarnej przez Niemców, ewakuacja części oddziałów powstańczych na stronę polską
- 20/08/ • walki w okolicach Katowic i Mysłowic

24/08/ • Alfons Zgrzebnik wydaje rozkaz o zakończeniu powstania

25/08-01/09/ • walki w Małych Gorzyckach i Piotrowicach

19/09/ • utworzenie Milicji Górnośląskiej złożonej z powstańców - uchodźców

1/10/ • polsko-niemiecka umowa o amnestii dla uczestników powstania

1920

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach

Wskazywane obrazy:
Museum Cyru Powiatowego
w Górnym Śląsku
Województwa Śląskiego
w Katowicach

Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach
Narodowego Archiwum Cyfrowego
Mapa „Teren objęty I powstaniem śląskim”
opracowana przez Jacka Mielę

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Katowicach

II Powstanie Śląskie

GENEZA PRZEBIEG SKUTKI

GÓRNOŚLĄSKI OBSZAR
PLEBISCYTOWY
NA TLE ZMIAN
TERYTORIALNYCH
PO I WOJNIE
ŚWIATOWEJ

Polski Komisarz
Plebiscytowy:

Bytom

Polskie Komitety
Plebiscytowe:

Bytom

Królewska Huta

Gliwice

Glubczyce

Katowice

Kłuczbork

Kędzie

Lublińskie

Oleśno

Opole

Prudnik

Racibórz

Rybnik

Strzelce

Tarnowskie Góry

Zabrze

WAŻNIEJSZE CZYNNIKI EKONOMICZNO-SPOŁECZNE:

- narastający konflikt na tle narodowościowym pomiędzy polską i niemieckojęzyczną częścią Górnolazaków, przejawiający się m.in. strajkami szkolnym, w którym młodzież i nauczyciele domagali się równouprawnienia dla języka polskiego
- kryzys gospodarczy w górnolazkim przemyśle

WAŻNIEJSZE CZYNNIKI POLITYCZNE:

- niemieckie zamieszki w Katowicach (17/18 sierpnia 1920 r.) połączone z napaściami na Polaków (atak na Polski Komitet Plebiscytowy w Katowicach, śmierć dr. Andrzeja Mieleckiego)
- aktywność SiPo
- wrogość niemiecko-francuska, która uwidoczniła się wraz z przybyciem na Górny Śląsk oddziałów francuskich
- rozpowszechnianie fałszywych informacji o klęsce Polaków i zdobyciu Warszawy przez Armię Czerwoną
- chęć wykorzystania przez stronę niemiecką wojny polsko-bolszewickiej do rozstrzygnięcia losów Górnego Śląska bez przeprowadzania plebiscytu

Andrzej Mielecki
(1864-1920)

Lekarz, działacz narodowy na Górnym Śląsku. Był członkiem Polskiego Komitetu Plebiscytowego w Katowicach. 17 sierpnia 1920 r., podczas antyfrancuskiej manifestacji, został brutalnie zamordowany przez Niemców.

Henryk Jarczyk
(1889-1949)

Lekarz, kierował Polskim Komitetem Plebiscytowym w Katowicach. 18 sierpnia 1920 r. został pobity przez Niemców, cudem uniknął śmierci.

WOJSKA ALIANCKIE NA GÓRNYM ŚLĄSKU

stan na maj 1920 r.

Alfons Zgrzebnik
1891-1937

Podporucznik w wojsku niemieckim. Dowódca II powstania Śląskiego. Współpracował z Polskim Komisarzem Plebiscytowym w Bytomiu, dowodził jego obroną w czasie ataku niemieckich bojówek 28 maja 1920 r.

Mieczysław Paluch
1888-1942

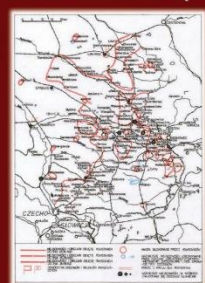
Major artylerii Wojska Polskiego. Wieloletni uczestnik powstania wielkopolskiego. Był jednym z dowódców II powstania Śląskiego.

CHARAKTER WALK

- znacznie lepsze, w porównaniu z 1919 r., przygotowanie powstańców do walki
- wsparcie walczących powstańców przez wojska francuskie
- niemożność opanowania przez stronę polską większych miast (stacjonowali w nich alianci lub oddziały SiPo); powstańcy przystąpili do ich „czernowania”, czyli blokady
- konieczność zmiany działań po wyjściu poza okręg przemysłowy (teren znacznie mniej zurbanizowany, gdzie nie dominowała już ludność polska)

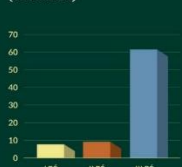
TEREN OBJĘTY II POWSTANIEM ŚLĄSKIM

II POWSTANIE ŚLĄSKIE W LICZBACH

- 10 dni trwało powstanie
- ok. 7 500 walczących powstańców
- ok. 5 200 funkcjonariuszy SiPo i trudna do określenia liczba niemieckich oddziałów Samoobrony
- 150-180 straty osobowe powstańców
- 34% powstańców posiadało broń (2411 karabinów, pistoletów, rewolwerów i granatów ręcznych)
- 100% funkcjonariuszy SiPo posiadało broń (indywidualna broń strzelecka)

CZAS TRWANIA I, II i III POWSTANIA ŚLĄSKIEGO (w dniach)

SKUTKI II POWSTANIA ŚLĄSKIEGO:

ZRYW GÓRNOŚLĄZAKÓW ZAKOŃCZYŁ SIĘ SUKCESEM.

- rozwiązanie SiPo i utworzenie w jej miejsce mieszanej, polsko-niemieckiej Policji Plebiscytowej (Abstimmungspolizei - APO)
- odpływ Niemców z powiatów wschodnich obszaru plebiscytowego połączony z jednoczesnym wzrostem nastrojów pro polskich na tym terenie
- konieczność zmiany polityki władz niemieckich, widoczna m.in. w kwestii nauczania języka polskiego w górnolazkich szkołach
- rozwiązanie POW GŚL (w jej miejsce powołano Centralę Wychowania Fizycznego)

Kalendarium II Powstania Śląskiego

1919

5/12/ • ponowne powołanie POW GŚL

1920

10/01/ • wejście w życie traktatu wersalskiego

11/02/ • przybycie Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej do Opola

28/04/ • niemiecki napad na Konsulat RP oraz drukarnie „Gazety Opolskiej” i „Nowin Codziennych” w Opolu podczas pobytu w mieście Wojciecha Korfańskiego

28/05/ • atak niemieckich bojówek na hotel „Lomnitz”

15/07/ • Uchwalenie przez polski Sejm Statutu Organicznego Województwa Śląskiego

11/08/ • dotarcie bolszewików do linii Wisły

13/08/ • uderzenie Michała Tuchaczewskiego na Warszawę

15/08/ • zwycięstwo Polaków pod Radzyminem

16/08/ • początek polskiej kontrofensywy znad Wierpza

17/08/ • niemieckie manifestacje, m.in. w Gliwicach, Rybniku i Katowicach, zorganizowane pod wpływem informacji o upadku Warszawy. Zabójstwo dra Andrzeja Mieleckiego

18/08/ • wybuch II powstania Śląskiego pod dowództwem Alfonsa Zgrzebnika odwrót bolszewików znad Wisły

19/08/ • zajęcie wschodniej części powiatu katowickiego i powiatu pszczyńskiego

20/08/ • walki w Mysłowicach, pod kontrolą powstańców znalazła się wschodnia część Górnego Śląska

21/08/ • zajęcie Mikołowa i Wodzisławia

22/08/ • opanowanie Michałkowic i Starego Chorzowa

23/08/ • zakończona niepowodzeniem próba zajęcia Pszczyny

24/08/ • walki w okolicach Lublińca, ogłoszenie decyzji MKRiPleb. o powołaniu Policji Plebiscytowej (APO)

25/08/ • nieudana próba wejścia do powiatu strzeleckiego, wydanie przez Wojciecha Korfańskiego decyzji o rozwiązaniu POW GŚL

29/08/ • ogłoszenie decyzji o zakończeniu walk

06/09/ • powołanie Centrali Wychowania Fizycznego

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach

Wskazywane zbiory:
Francuskiej Biblioteki Narodowej
Muzeum Śląskiego
Archiwum Archidiecezjalnego
w Katowicach
Grzegorz Grzeskowiak

Muzeum Powstania Śląskiego w Świętochłowicach
Barbary Jarczyk-Racki
Marek Zoren objęty II powstaniem Śląskim
opracowana przez Jacka Masieja

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Katowicach

III Powstanie Śląskie

GENEZA

PRZEBIEG

SKUTKI

PRZYCZYNY WYBUCHU III POWSTANIA ŚLĄSKIEGO

WAŻNIEJSZE CZYNNIKI POLITYCZNE:

- wyniki plebiscytu uniemożliwiające ich interpretację w sposób satysfakcjonujący zarówno dla strony polskiej jak i niemieckiej;
- polityka francuska zmierzająca do strategicznego osłabienia Niemiec m.in. poprzez wsparcie polskich aspiracji na Górnym Śląsku; działania brytyjskie i włoskie forsujące korzystną dla Niemiec interpretację wyniku plebiscytu;
- niekorzystny dla Polski plan podziału obszaru plebiscytornego, zakładający włączenie w jej granice wyłącznie powiatu pszczyńskiego, rybnickiego i części katowickiego;
- planowane na 3 maja posiedzenie Rady Najwyższej, która miała podjąć ostateczną decyzję o podziale, najprawdopodobniej zgodnie z propozycją włosko-brytyjską.

Oddział techniczny konduktora polowej wojsk powstańczych, 1921 r.

Maciej hr. Mielżyński,
ps. „Nowina-Dolina”
1869-1944

Dowódca oddziału. Od 1920 r. służył w Wojsku Polskim w stopniu majora. W styczniu 1921 r. odebrał dowództwo nad Górnym Śląskiem, w kwietniu tr. stanął na czele Dowództwa Obrony Plebiscytu, które w chwili wybuchu III powstania śląskiego zostało przemianowane na Naczelną Komendę Wojsk Powstańczych.

Pierwszy dowódca wojskowy III powstania śląskiego.

III POWSTANIE ŚLĄSKIE W LICZBACH

- 64 dni trwało powstanie
- ok. 46 000 walczących powstańców
- ok. 9 000 ochotników z Polski
- ok. 30-40 000 walczących Niemców
- 1 721 poległych powstańców
- ok. 800 poległych Niemców
- co najmniej 3 000 rannych powstańców
- ok. 1 500 rannych Niemców
- 100% uzbrojonych powstańców
(karabiny, karabiny maszynowe, pistolety, bagnety, armaty, miotacze min, moździerze, granaty, działa, pociski i wozy pancerne)
- 100% uzbrojonych Niemców
(karabiny, karabiny maszynowe, pistolety, moździerze, działa, granaty, pociski pancerne, w pełni uzbrojone pododdziały kawalerii)

CHARAKTER III POWSTANIA ŚLĄSKIEGO:

- przygotowanie oddziałów powstańczych na wzór armii regularnej;
- ograniczona demonstracja zbrojna, mająca na celu wywarcie presji na aliantach i skłonienie ich do przeprowadzenia korzystnego dla Polski podziału obszaru plebiscytornego (zgodnie z tzw. „linią Korfanteo”);
- zaangażowanie państwa polskiego i Wojska Polskiego w pomoc powstańcom;
- oficjalne, dyplomatyczne działania Warszawy polegające na deklaracjach dążenia Polski do szybkiego zakończenia walk oraz przedstawiające wybuch powstania jako odpowiedź na rosnące zagrożenie atakiem niemieckim.

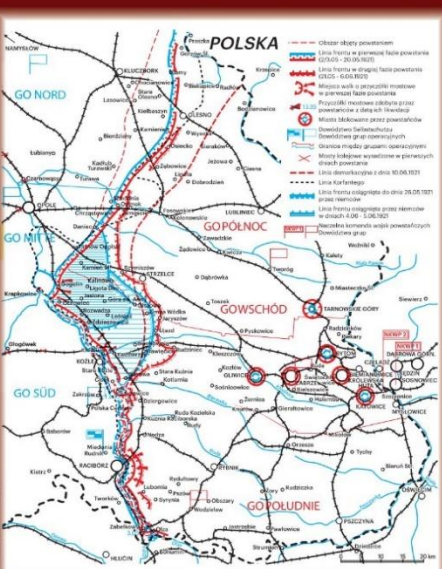
FAZY POWSTANIA

FAZA I	3-10.05	szybkie opanowanie przez powstańców obszaru określonego „linią Korfanteo”, wynikające z zaskoczenia Niemców i ich nieprzygotowania do walki
FAZA II	11-20.05	umocnienie się powstańców na zdobytym terenie, przygotowania Niemców do kontrataku
FAZA III	21.05-6.06	niemiecka kontratacja, gwałtowne walki, w tym bitwa o Górę św. Anny
FAZA IV	7-24.06	pertraktacje pokojowe przy pośrednictwie aliantów

GRUPY OPERACYJNE BIORĄCE UDZIAŁ W WALKACH:

- „Północ” dowodzona przez kpt. Alojzego Nowaka;
- „Wschód” dowodzona przez kpt. Karola Grzesika;
- „Południe” dowodzona przez kpt. Bronisława Sikorskiego.

TEREN OBJĘTY III POWSTANIEM ŚLĄSKIM

WYNIKI PODZIAŁU GÓRNEGO ŚLĄSKA

Kalendarium III Powstania Śląskiego

1920

11/12/

- powołanie z inicjatywy Wojciecha Korfanteo i gen. Kazimierza Raszeńskiego Dowództwa Obrony Plebiscytu

1921

20/03/

- plebiscyt na Górnym Śląsku

29/04/

- zatwierdzenie przez Wojciecha Korfanteo planu operacyjnego III powstania

1/05/

- proklamowanie strajku generalnego

2-3/05/

- akcja „mosty”, wybuch III powstania śląskiego

3/05/

- ogłoszenie się przez Wojciecha Korfanteo dyktatorem powstania

6/05/

- rozpoczęcie przez powstańców największej ofensywy III powstania śląskiego, mającej na celu opanowanie rejonu Kędzierzyna, Bierawy i Kłodnicy oraz wyparcie Niemców za linię Odry

8/05/

- zajęcie przez powstańców Góry św. Anny

9/05/

- opanowanie przez powstańców rejonu Kędzierzyna z ważnym węzłem kolejowym

10/05/

- ogłoszenie przez Naczelną Komendę Wojsk Powstańczych wstrzymania działań ofensywnych

14/05/

- próba zajęcia przez powstańców dworca w Katowicach

17/05/

- oficjalne przekazanie rządowi niemieckiemu polskiej propozycji rozmów pokojowych zgodą Berlina na pertraktacje przy jednoczesnym wzmacnianiu sił

18/05/

- walki o uzyskanie kontroli nad powiatem kluczborskim

21/05/

- kontrofensywa niemiecka, początek krwawych walk w rejonie Góry św. Anny, będących największą bitwą III powstania śląskiego

23/05/

- nieudany kontratak powstańców, zajęcie walki m.in. w Lesnicy, Lichyni, Krasowej; odparcie niemieckiego ataku znanego z kierunku Wodzisławia Śląskiego

26/05/

- zwiększenie dla Niemców zakończenie walk w rejonie Góry św. Anny, rozpoczęcie rozmów na temat zawieszenia broni

28/05/

- walki w okolicach Raciborza i Wodzisławia; wydanie przez Wojciecha Korfanteo, pod naciskiem MKRiPleb., polecenia o zakończeniu walk

31/05/

- ponowne walki w Łąkach Kozielskich, Lichyni, Koźlu i Kalinowie

4/06/

- przetłamanie polskiego frontu w okolicach Zalesia Śląskiego; zwycięski atak Niemców na Kędzierzyn oraz przejęcie kontroli nad mostami na Kanale Kłodnickim

5/06/

- nieudana próba powstańców odbicia Kędzierzyna

6/06/

- początek rozmów strony polskiej i niemieckiej z przedstawicielami MKRiPleb.

11/06/

- atak powstańców na Racibórz, przerwany pod groźbą zerwania przez stronę niemiecką rozmów pokojowych

25/06/

- porozumienie pomiędzy Wojciechem Korfanteo i Karłem Hoeflerem o wycofaniu oddziałów, przystąpienie do likwidacji powstania

5/07/

- zakończenie ewakuacji oddziałów niemieckich i powstańczych poza teren plebiscytorny, koniec III powstania śląskiego

20/10/

- zatwierdzenie przez Radę Ambasadorów decyzji o podziale Górnego Śląska

1922

15/05/

- podpisanie Polsko-Niemieckiej Konwencji Górnośląskiej, regulującej obustronne stosunki i gwarantującej prawa mniejszości narodowych

20/06/

- wkroczenie wojsk polskich na czele z gen. Stanisławem Szeptyckim na przyznaną Polsce część Górnego Śląska, oficjalne włączenie tego terenu do Rzeczypospolitej

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach

Wykorzystano zbiory:
Narodowego Archiwum Cyfrowego
Grażera Grzegorz
Mapa „Teren objęty III powstaniem śląskim” opracowana przez Jasia Maciej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Katowicach

Plebiscyt na Górnym Śląsku

Lokal wyborczy w Katowicach,
20 marca 1921 r.

ZASADY PRZEPROWADZENIA PLEBISYTU

Prawo głosowania przysługiwało osobom obojga płci, które:

- urodziły się na obszarze plebiscytowym;
- ukończyły 20 lat w dniu 1 stycznia 1921 r.;
- zamieszkiwały obszar plebiscytowy co najmniej od 1 stycznia 1904 r.;
- zamieszkiwały go przed 1 stycznia 1904 r., ale zostały wydalone przez władze niemieckie.

Nad przebiegiem plebiscytu czuwały:

- Komitety Partytyczne
- Biura Głosowania w gminach;
- Biura Międzysojusznicze w powiatach.

Kalendarium Plebiscytu na Górnym Śląsku

1919

28/06/

podpisanie traktatu wersalskiego (art. 88 zawierał zapis o przeprowadzeniu plebiscytu na Górnym Śląsku)

16-17/08/

I powstanie śląskie

24/08/

1920

11/02/

przybycie Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej do Opola

20/02/

mianowanie Wojciecha Korfante'go polskim komisarzem plebiscytowym, początek polskiej kampanii plebiscytowej

18/08/

II powstanie śląskie

29/08/

1921

23/02/

oficjalne ogłoszenie daty plebiscytu

20/03/

PLEBISYCYT

22/03/

odezwa Wojciecha Korfante'go, w której wysunął propozycję podziału spornego terenu zgodnie z tzw. „linią Korfante'go”. Ogłoszenie zwycięstwa w plebiscycie przez stronę niemiecką

02-03/05/

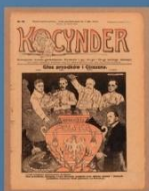
wybuch III powstania śląskiego

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach

Wykorzystano zbiory:
Archiwum Archidiecejalnego w Katowicach
Biblioteki Narodowej
Muzeum Powstań Śląskich
Narodowego Archiwum Cyfrowego
Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

OBRAZ NIEMIEC W POLSKIEJ PROPAGANDZIE PLEBISYTOWEJ

- państwo agresywne, odpowiedzialne za wybuch I wojny światowej;
- stojące u progu katastrofy gospodarczej, wywołanej długami, koniecznością spłaty reparacji wojennych, inflacją oraz spadkiem wartości marki niemieckiej;
- próbujące zwyciężyć plebiscyt przekupstwem, kłamstwem i przemocą;
- przeciwnik polskiej kultury i tradycji;
- ciemnicza polskiego społeczeństwa, wysysujący polskich robotników.

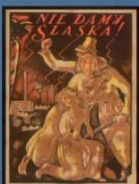
„Kocynder”, czasopiśmió satyryczne wydawane od 1920 r.

„Der Weisse Adler” (pol. „Biały Orzeł”), polskie pismo wydawane w języku niemieckim

Polska ulotka plebiscytowa wydana ok. 1921 r.

Polski plakat plebiscytowy

OBRAZ POLSKI W NIEMIECKIEJ PROPAGANDZIE PLEBISYTOWEJ

- „państwo sezonowe” odrzucające się w chaosie, niestabilne;
- stojące na niskim stopniu cywilizacyjnym, zacofane, biedne;
- nastawione na militarystkę;
- pogrążone w problemach gospodarczych, spowodowanych inflacją i upadkiem polskiej marki;
- niezdolne do zapewnienia Górnemu Śląskowi, jako obszarowi uprzemysłowionemu, rozwoju gospodarczego.

„Pieron”, czasopiśmió satyryczne wydawane od 1920 r.

„Kraj Górnoląski”, niemiecka gazeta wydawana w języku polskim

Fragment niemieckiej ulotki plebiscytowej wydanej ok. 1920 r.

Niemiecka ulotka propagandowa wydana ok. 1920 r.

PLEBISYCYT W LICZBACH

1 221 274	osób uprawnionych do głosowania
1 190 637	oddanych głosów
479 365	oddanych głosów za Polską
707 393	oddanych głosów za Niemcami
191 308	emigrantów głosowało

WOJNA PAPIEROWA

pojęcie stosowane do określenia walki propagandowej, prowadzonej na Górnym Śląsku przed mającym się odbyć plebiscytem. Swoją nazwę wzięła od wielości i masowości wykorzystywanych papierowych środków przekazu: gazet, plakatów, ulotek, odezw, pocztówek, nalepek, czy broszur.

TRUDNOŚCI W INTERPRETACJI WYNIKÓW PLEBISYTU

Zgodnie z aneksem do traktatu wersalskiego podział obszaru plebiscytowego miał nastąpić z uwzględnieniem wyników głosowania oraz położenia geograficznego i znaczenia gospodarczego poszczególnych miejscowości

NIEMCY

jako zwycięzcy domagali się pozostawienia całego spornego terytorium w granicach Niemiec

POLSKA

zażądała podziału Górnego Śląska wzdłuż tzw. „linii Korfante'go” i przyłączenia 59% obszaru plebiscytowego, obejmującego gminy wschodnie, w których większość głosowała za Polską

WIELKA BRYTANIA I WŁOCHY

proponowały przyłączenie do Polski jedynie niewielkiego terenu, stanowiącego 25% powierzchni i obejmującego powiat pacyński, rybnicki i kilka miejscowości powiatu katowickiego

FRANCJA

uznała, że Polska powinna otrzymać wschodnie powiaty Górnego Śląska wraz z okresem przemysłowym

PODZIAŁ GŁOSÓW W POWIATACH

powiaty, w których większość zagłosowała za Polską

powiaty, w których większość zagłosowała za Niemcami

PODZIAŁ GŁOSÓW W GMINACH

gminy, w których większość zagłosowała za Polską

gminy, w których większość zagłosowała za Niemcami

WYNIKI GŁOSOWANIA W GRUPIE TZW. EMIGRANTÓW

osoby, które zagłosowały za Polską

osoby, które zagłosowały za Niemcami

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Katowicach

Województwo śląskie w II RP (1922–1939)

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE
W GRANICACH II RP
W LATACH 1922-1939

granic województwa śląskiego
w latach 1922-1938
współczesne granice
województwa śląskiego
Magistrala węglowa
teren Zaolzia, włączony
do województwa śląskiego
w 1938 r.

CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

- autonomiczny charakter
- utworzone z terenów znajdujących się uprzednio pod panowaniem dwóch państw: Niemiec i Austro-Węgier
- najmniejsze i najgęściej zaludnione (w 1922 r. w skali kraju było to ok. 1,1% terytorium – 4216 km² i 4,4% ludności – blisko 1,3 mln)
- silnie uprzemysłowione, o najwyższym stopniu koncentracji kapitału
- największe skupisko robotników wielkoprzemysłowych
- drugie pod względem zatrudnienia pracowników umysłowych w Polsce (w mieście znajdowało się m.in. 16 konsulatów)

Konwencja niemiecko-polska dotycząca Górnego Śląska

– umowa międzynarodowa podpisana w Genewie 15 maja 1922 r. przez Polskę i Niemcy. Zawarta na okres 15 lat, nie obowiązywała na terenie całego województwa, lecz wyłącznie na jego górnośląskiej części. Gwarantowała ciągłość życia gospodarczego na tym obszarze i nienaruszalność praw nabytych w wcześniejszym okresie, zakazywała wywłaszczania mienia. Oprócz kwestii gospodarczych jej podstawowym zadaniem była ochrona mniejszości narodowych po obu stronach granicy.

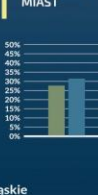
STRUKTURA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA TŁE CAŁEGO KRAJU

ZAGĘSZCZENIE

MIESZKAŃCY MIAST

DANE NA PODSTAWIE SPISU LUDNOŚCI Z 1931 R.

AUTONOMIA

Statut Organiczny Województwa Śląskiego

– akt prawny nadający województwu śląskiemu autonomię. Uchwalony 15 lipca 1920 r. w czasie walki plebiscytowej. Faktycznie przestał obowiązywać w 1939 r. wraz z przyłączeniem tego terenu do III Rzeszy, formalnie został zniesiony 6 maja 1945 r. przez sformowaną przez komunistów Krajową Radę Narodową.

Autonomia – prawo do samodzielnego rozstrzygnięcia o własnych sprawach, najszersze uprawnienia samorządowe danego terytorium w granicach państwa. Województwo śląskie w ramach autonomii posiadało swobodę w zakresie decydowania o sprawach wewnętrznych. Jednym z jej przejawów była niezależna formacja porządkowa, wzorowana na Policji Państwowej – Policja Województwa Śląskiego. Poza kompetencjami władz województwa znajdowały się polityka zagraniczna, sprawy wojskowe, celne oraz niektóre wewnętrzne.

AUTONOMIA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Sejm Śląski	Śląska Rada Wojewódzka	Skarb Śląski
• organ ustawodawczy • najważniejsze sprawy, o których mógł stanowić: - ustroj śląskich władz administracyjnych, - szkolnictwo, - sprawy wyznaniowe (za wyjątkiem regulowanych konkordatami), - policja i żandarmeria, - przepisy podatkowe	• organ wykonawczy • lokalny odpowiednik Rady Ministrów • składała się z wojewody i dwudziestu wojewodów oraz pięciu osób wybranych przez Sejm Śląski	• trafiał do niego ogół podatków i innych danin zbieranych w województwie • był zobowiązany przekazywać część dochodów do Skarbu Państwa – tangenta

KONSTANTY WOLNY 1877-1940

Działacz narodowy na Górnym Śląsku, członek Naczelnej Rady Ludowej, jeden z zastępców Wojciecha Korfańskiego w Polskim Komisarzacie Plebiscytowym. Współautor Statutu Organicznego Województwa Śląskiego, pierwszy marszałek Sejmu Śląskiego (funkcję tę pełnił przez trzy kadencje w latach: 1922–1929, 1930 oraz 1930–1935). Inicjator założenia Biblioteki Sejmu Śląskiego (dzisiejsza Biblioteka Śląska).

WOJEWODOWIE ŚLĄSCY

Józef Rymer 1922	Zygmunt Żurawski 1922–1923 (z a. województwa Śląskiego)	Antoni Schultis 1923–1924 (z a. X 1923 r. u. n. p. n. w.)	Tadeusz Koncki 1924	Mieczysław Bilski (z a. województwa Śląskiego od X 1923 do II 1924 r.)	Michał Grażyński 1924–1926

GOSPODARKA

WAŻNIEJSZE INWESTYCJE

- budownictwo mieszkaniowe oraz publiczne
- rozwój sieci drogowej
- gmach Urzędu Wojewódzkiego i Sejmu Śląskiego
- budynek Biblioteki Śląskiej
- rozgłośnia Polskiego Radia
- lotnisko Katowice–Muchowice
- Muzeum Śląskie
- Instytut Śląski w Katowicach

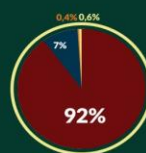

... bez Górnego Śląska Polska nie może się budować, nie może z niczego tworzyć, nie może zdobyć żelaza i węgla dla uruchomienia zniszczonych przez Niemców warsztatów pracy i stać się państwem silnym, zdrowym, samodzielnym"

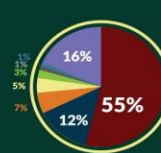
Fragment mowy p. Andrzeja Wierzbickiego, 1921 r.

SPOŁECZEŃSTWO

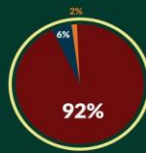
STRUKTURA JĘZYKOWA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

STRUKTURA ZAWODOWA

STRUKTURA WYZNANIOWA

DANE NA PODSTAWIE SPISU LUDNOŚCI Z 1931 R.

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach
Wykazano zbioru: Narodowego Archiwum Cyfrowego: Grzegorz Grzedziowski